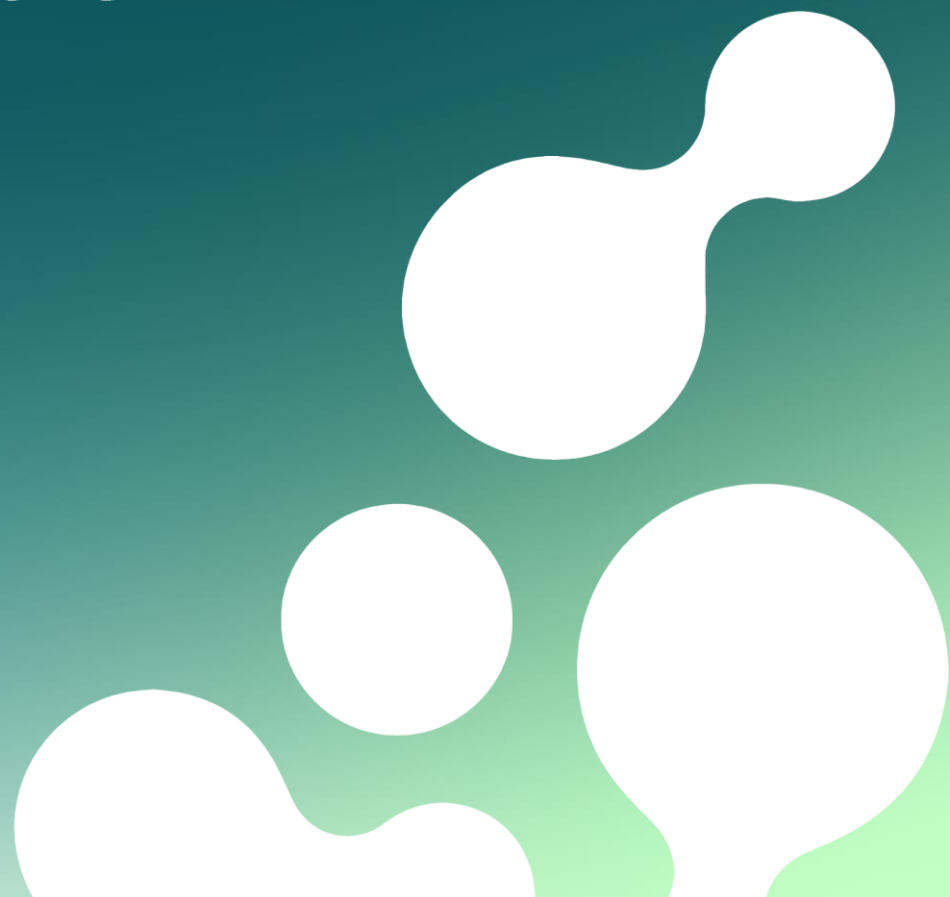

KNMI'23 update in de Klimaat-effectatlas

Arjen Koekoek, Timo Kelder en Lisette Klok

Wat gaan we doen?

Centrale vraag: Hoe gaan de nieuwe klimaatscenario's in de KlimaatEffectAtlas (KEA) landen?

Programma

- Presentatie: KEA – BES
- Presentatie: KEA – Europees NL
- Aan de slag: jullie input en wensen
- Plenaire bespreking

Eerst kennismaken

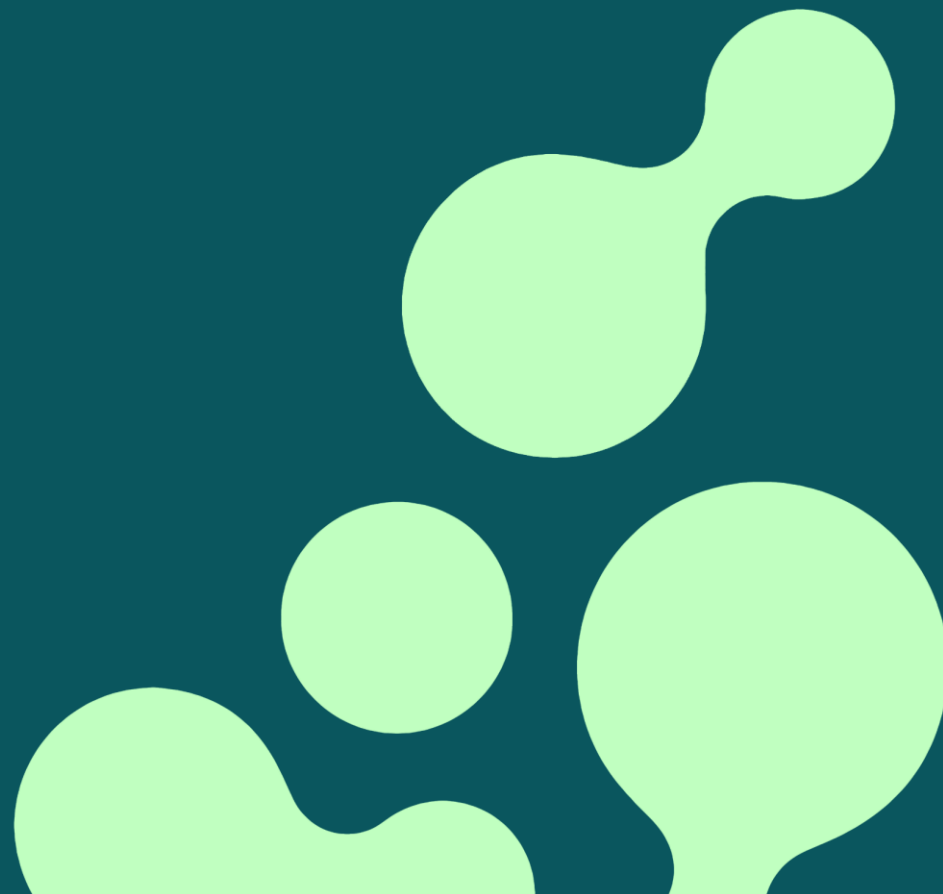
Wie zijn wij?

Wie zijn jullie? Ga staan...

- Als je de KEA wel eens hebt bezocht
- Als je de KEA-BES kent
- Als je weet wat een kaartverhaal is
- Als je bijgedragen hebt aan de ontwikkeling van de KEA

KEA - BES

Onderzoek op Bonaire

Klimaatscenario's voor de BES-eilanden

Other involved organisations

Support for the Climate Impact Atlas has been provided by The Dutch Caribbean Nature Alliance (DCNA), Openbaar Lichaam Bonaire (OLB), TERRAMAR museum, STINAPA, EcoVision, Wageningen Environmental Research (WENR), the Royal Netherlands Institute of Southeast Asian and Caribbean Studies (KITLV), Delft University of Technology (TU Delft), Rijkswaterstaat (RWS), Informatiehuis Marien, Deltares, and the Netherlands Enterprise Agency (RVO).

'The impact of climate change on Bonaire: an

Dutch Caribbean Biodiversity Database

Central repository for biodiversity related research and monitoring data from the Dutch Caribbean

Island(er)s at the Helm: Co-creating research on sustainable and inclusive solutions for social adaptation to climate challenges in the (Dutch) Caribbean

Island(er)s
at the Helm

Klimaatstatistieken Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Informatie over klimaatstatistieken voor temperatuur, neerslag en zeespiegelstijging op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba.

[Meer lezen](#)

Kaartviewer Bonaire

In de kaartviewer voor Bonaire staan alle kaarten met een korte uitleg.

[Meer lezen](#)

Klimaatverhalen Bonaire

De klimaatverhalen geven achtergrondinformatie bij de belangrijkste kaarten.

[Meer lezen](#)

Kies een thema:

Het wordt
heter

Kies een onderwerp:

- Gemiddelde temperatuur
- Gemiddelde temperatuur droog seizoen
- Gemiddelde temperatuur nat seizoen

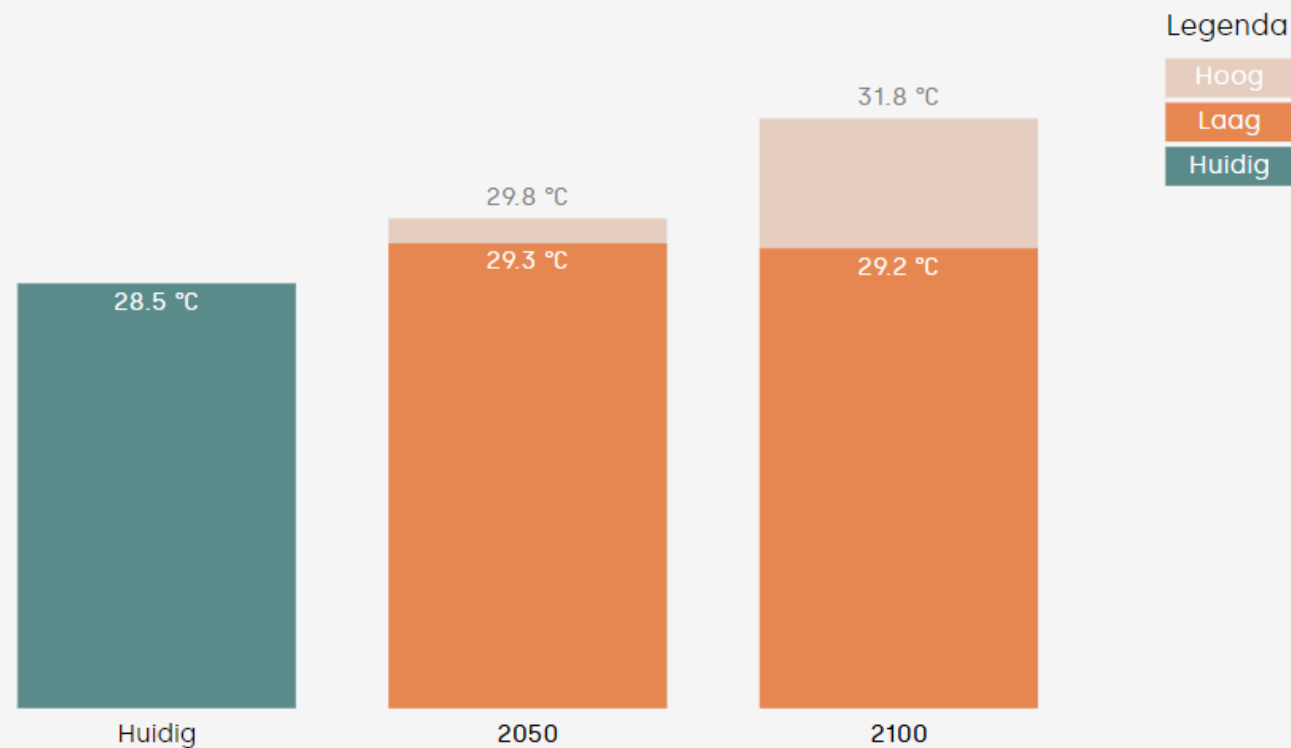
Kies een locatie:

Bonaire

st. Eustatius & Saba

Gemiddelde temperatuur op Bonaire

De grafiek toont gemiddelde temperatuur voor het huidige klimaat (1991-2020) en voor het toekomstige klimaat rond 2050 en 2100, volgens de [KNMI'23-klimaatscenario's](#). De klimaatscenario's tonen de bandbreedte waarbinnen klimaatverandering zich waarschijnlijk zal ontwikkelen. Deze bandbreedte is afhankelijk van de hoeveelheid broeikasgassen die wordt uitgestoten en de gevoeligheid van het klimaatsysteem. De scenario's 'laag' en 'hoog' zijn de twee scenario's die het verst uit elkaar liggen.

Kies een thema:

De zeespiegel stijgt

Kies een locatie:

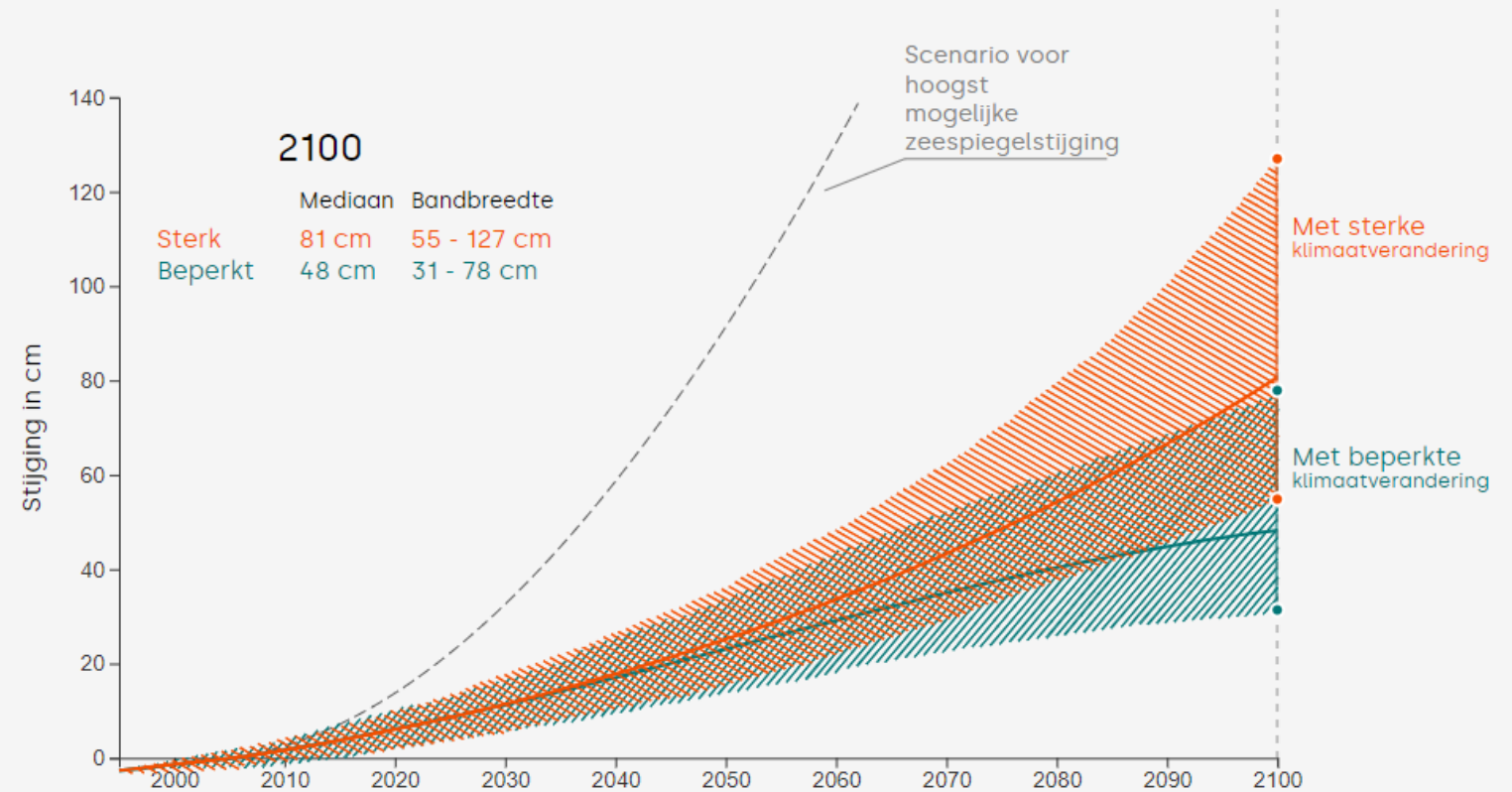

Bonaire

st. Eustatius & Saba

Zeespiegelstijging op Bonaire

De grafiek toont de zeespiegelstijging ten opzichte van de periode 1995 tot 2014 volgens de KNMI'23-klimaatscenario's. De klimaatscenario's tonen de bandbreedte waarbinnen klimaatverandering zich waarschijnlijk zal ontwikkelen. Deze bandbreedte is afhankelijk van de hoeveelheid broeikasgassen die wordt uitgestoten (de twee kleuren) en de gevoeligheid van het klimaatsysteem (het donkere deel).

Klimaatstatistieken Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Informatie over klimaatstatistieken voor temperatuur, neerslag en zeespiegelstijging op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba.

[Meer lezen](#)

Kaartviewer Bonaire

In de kaartviewer voor Bonaire staan alle kaarten met een korte uitleg.

[Meer lezen](#)

Klimaatverhalen Bonaire

De klimaatverhalen geven achtergrondinformatie bij de belangrijkste kaarten.

[Meer lezen](#)

Kaartlagen toevoegen

Kaartlagen

Overstroming (2) 1

- Kustoverstromingen
- Toekomstige kustlijnen

Hitte (2)

- Gezondheid koraalriffen
- Routes orkanen 100 km

Basiskaarten (10)

Kaartlagen bekijken

Selecteer scenario

- Huidig 2050 Laag 2050 Hoog 2100 Laag 2100 Hoog

Kaartlagen

- Alle kaartlagen tonen

- Toekomstige kustlijnen | 2050

Laag

 2050 Laag 2050 Hoog 2100 Laag 2100 Hoog

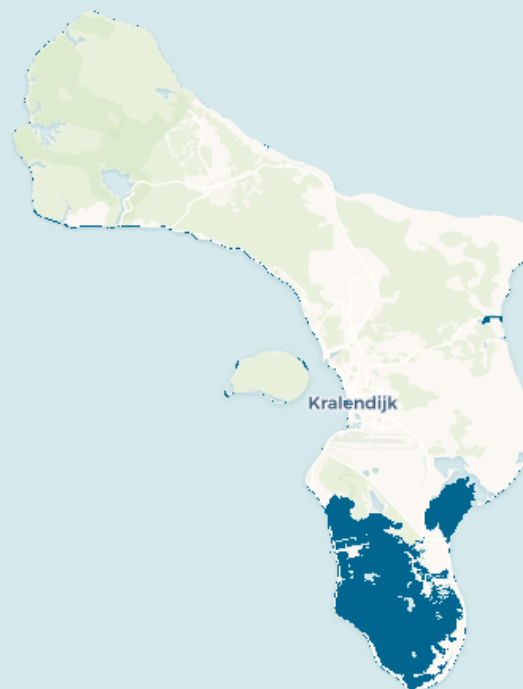
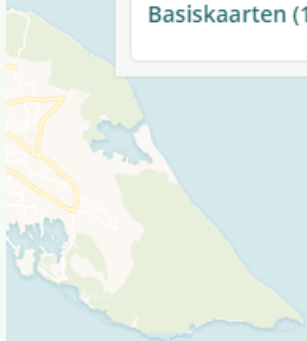
Transparantie: 0%

Legenda:

- Toekomstige kustlijn 2050 Laag

Bron:

Vrije Universiteit Amsterdam (IVM),
2022

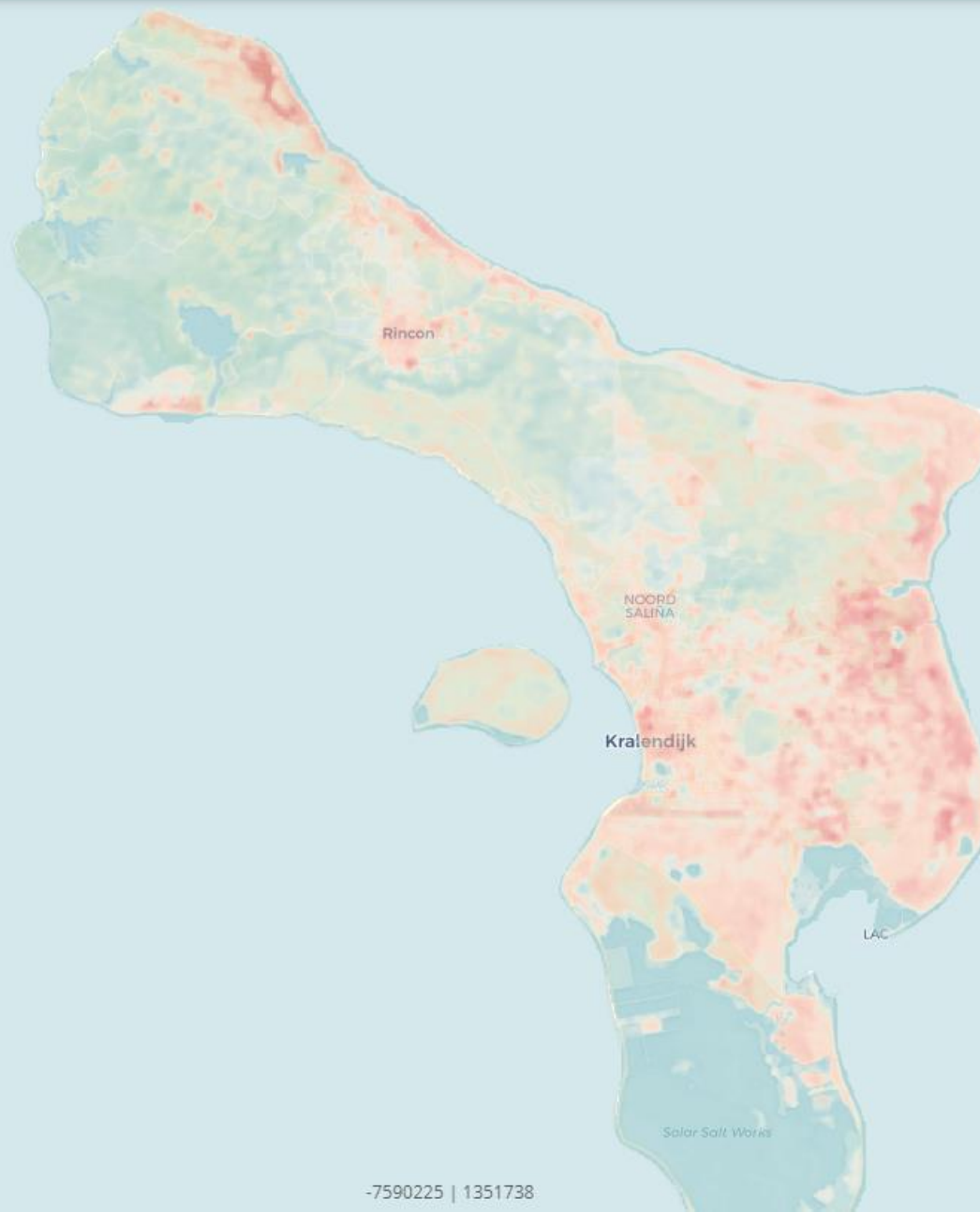
Kaartlagen toevoegen

Kaartlagen

Overstroming (2) >

Hitte (2) 1 v Landoppervlakte-temperatuur 15 januari 2021 Verkoelend effect beplanting 2020 Gezondheid koraalriffen Routes orkanen 100 km

Basiskaarten (10) >

Kaartlagen bekijken

Selecteer scenario

Huidig

2050
Laag2050
Hoog2100
Laag2100
Hoog

Kaartlagen v

 Alle kaartlagen tonen Landoppervlakte-temperatuur 15 januari 2021 v

Huidig

Transparantie: 45%

Legenda:

< 24 °C

24 - 25 °C

25 - 26 °C

26 - 27 °C

> 27 °C

Kaartlagen toevoegen

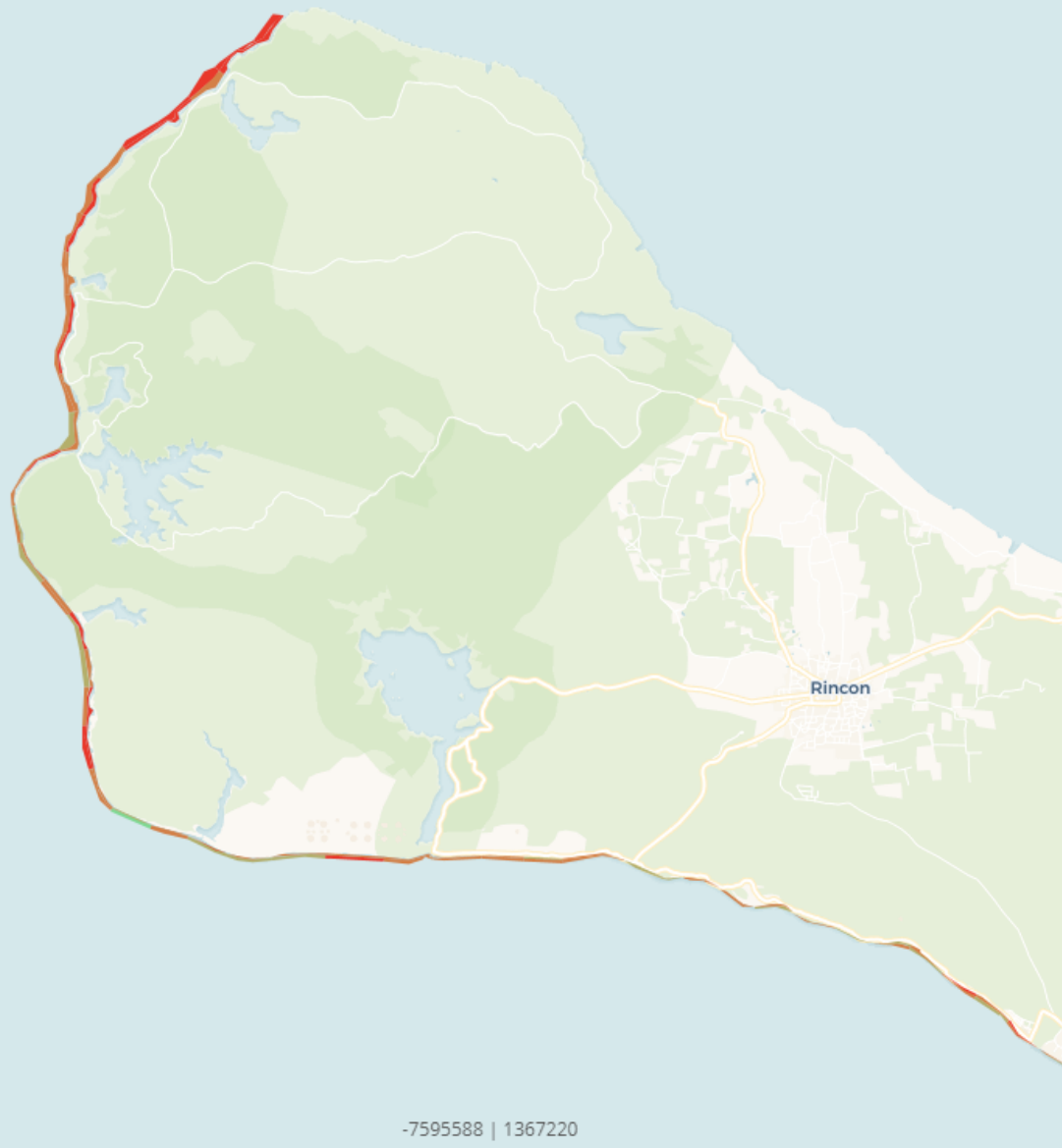
Kaartlagen

Overstroming (2) >

Hitte (2) >

 Gezondheid koraalriffen Routes orkanen 100 km

Basiskaarten (10) >

Kaartlagen bekijken

Selecteer scenario

Huidig

2050
Laag2050
Hoog2100
Laag2100
Hoog

Kaartlagen

 Alle kaartlagen tonen Koraalriffen ondiep

Transparantie: 0%

Legenda:

- Goed
- Redelijk
- Slecht
- Kritisch

Bron:

Institute for Marine Resources and Ecosystem Studies / Wageningen University & Research (IMARES / WUR), 2017

[Meer informatie](#)

Wat is de Reef Health Index?

De Reef Health Index bestaat uit vier indicatoren over de gezondheid en het voortbestaan van een koraalrif. Voor elk van deze indicatoren varieert de score tussen 'zeer goed' en 'kritiek'. De Reef Health Index is het gemiddelde van deze vier scores.

1. **Koraalbedekking (%)**: Dit gaat over het percentage van de zeebodem dat bedekt is met levend koraal. Een hoger percentage koraalbedekking wijst op een gezonder rif.
2. **Macroalgae Cover (%)**: Dit is het percentage van het rif dat bedekt is met macro-algen oftewel grote zeewieren. Als dit percentage laag is, kan dat een teken zijn van een gezond koraalrif. Te veel macro-algen kunnen namelijk slecht zijn voor koraal.
3. **Biomassa van Belangrijke Plantenetende Vissen (g/100m²)**: Deze indicator meet het gewicht in gram van plantenetende vissen per 100 vierkante meter rif. Plantenetende vissen helpen de algengroei onder controle te houden en dragen zo bij aan de gezondheid van het koraalrif. Een hogere biomassa in deze categorie is meestal positief.
4. **Biomassa van Economisch Belangrijke Vissen (g/100m²)**: Deze indicator meet het gewicht in grammen van economisch belangrijke vissen per 100 vierkante meter rif. Een hogere biomassa van deze vissen kan duiden op betere omstandigheden voor duurzame visserij en economische voordelen in het gebied.

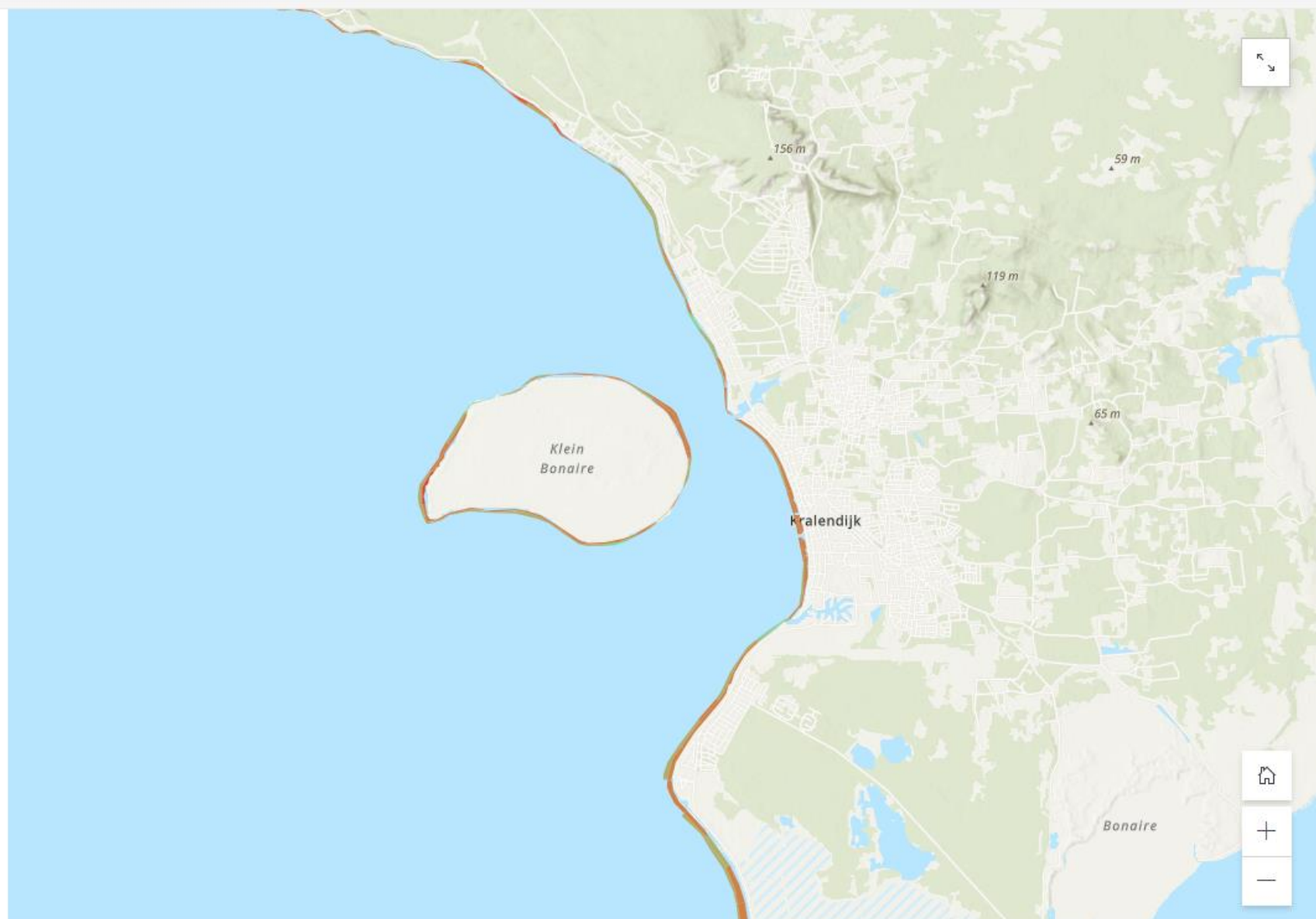

[Wat is de Reef Health Index?](#)[Wat laat de kaart zien?](#)[Wat er bij Karpata verandert](#)[Druk op de gezondheid](#)[Koraalriffen veerkrachtiger](#)

Wat laat de kaart zien?

De kaart laat zien hoe gezond het koraalrif op dit moment is. Er is geen toekomstscenario voor deze kaart. De gezondheid van het rif wordt weergegeven voor stukken van 500 meter langs de kust. De gegevens komen van metingen op duiklocaties op twee diepten: ondiep (5 meter) en diep (10 meter). De gezondheidsscore varieert van 'zeer goed' tot 'kritiek'.

Legenda Reef Health Index

Databron: dcbd.com

Status KEA BES en plannen 2024

Eerste versie: bes.klimaat-effectatlas.com

Plannen 2024:

1. Viewers en verhalen voor Statia en Saba
2. Doorontwikkeling van viewer en verhalen Bonaire
  1. Wateroverlast en droogte
  2. Kansen vanuit satellietdataportaal en AHN

Suggesties en tips zijn zeer welkom!

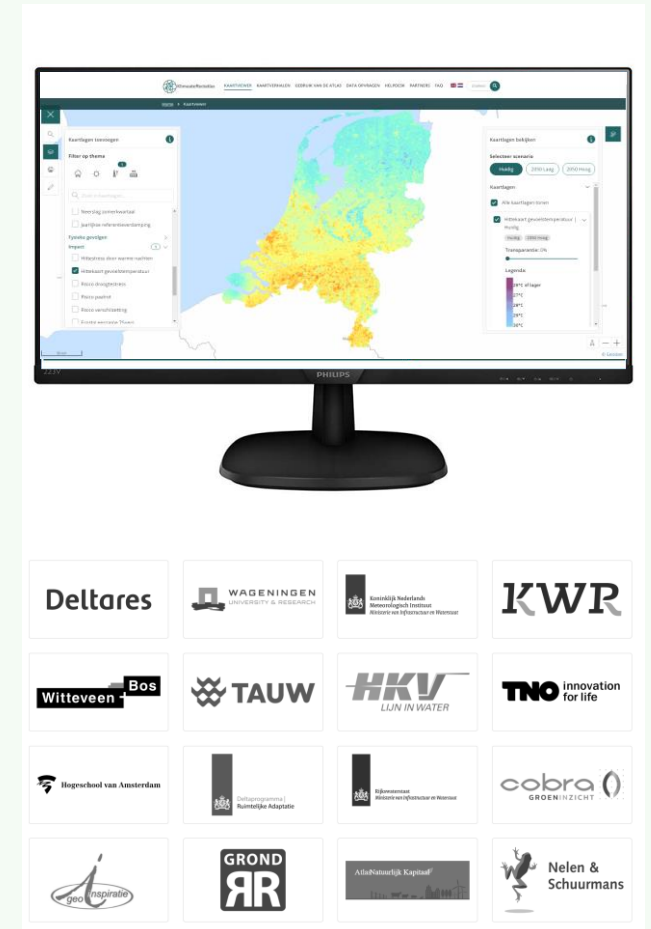
KEA – Europees NL

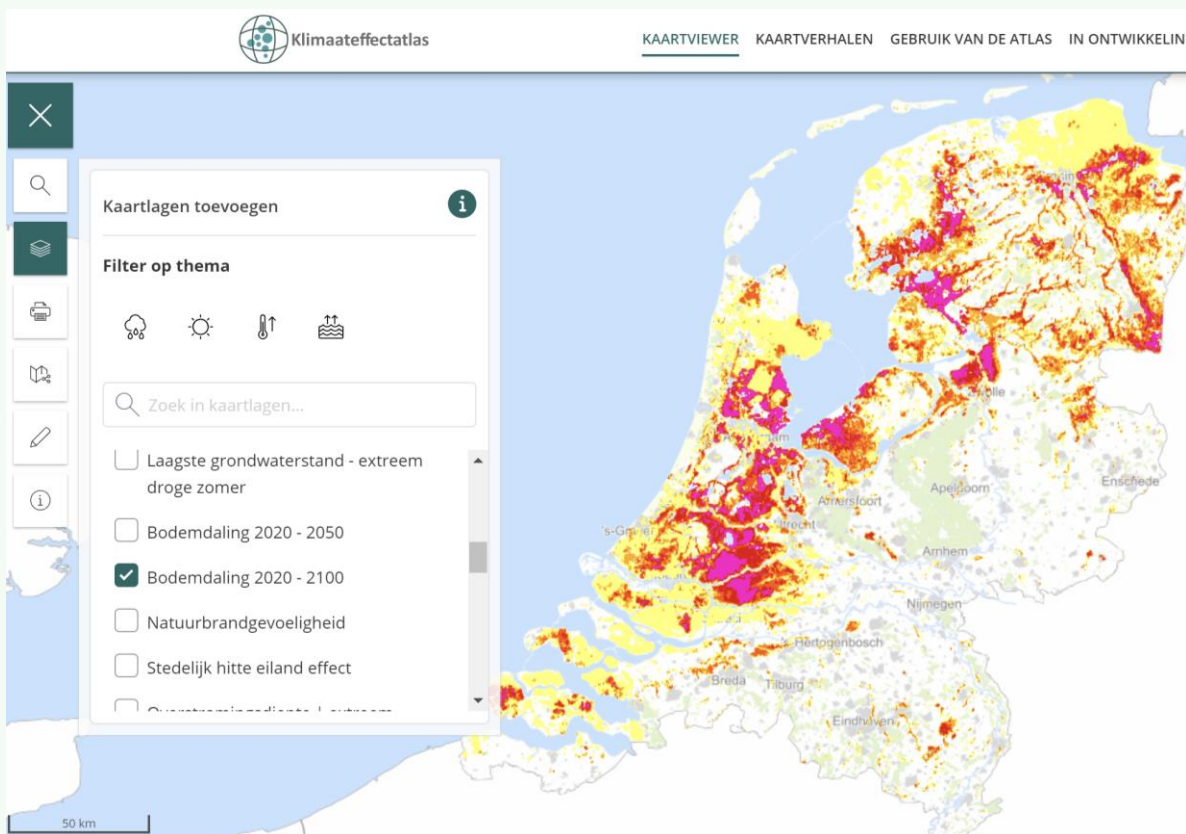
Klimaateffectatlas in het kort

- Doelgroep: adaptatieprofessionals
- Doel:
  - Basisinformatie voor stresstests,
  - Bewustwording impacts
  - Versnellen adaptatie
- Stichting CAS beheert, kennisinstellingen leveren kaart en kennis
- Gebruikersgroep stuurt en kijkt mee
- Kaarten beschikbaar als open data

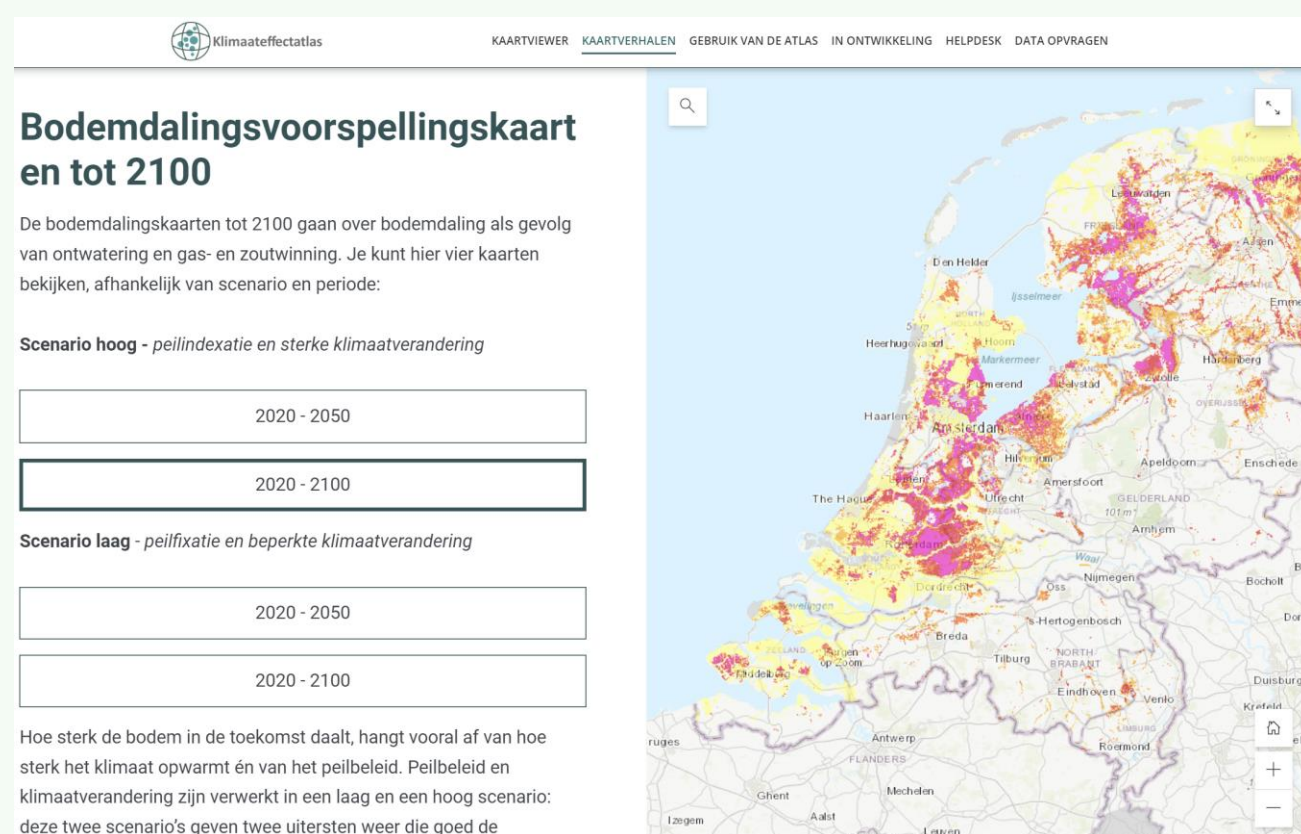

Ingangen Klimateffectatlas

1 - Kaartviewer

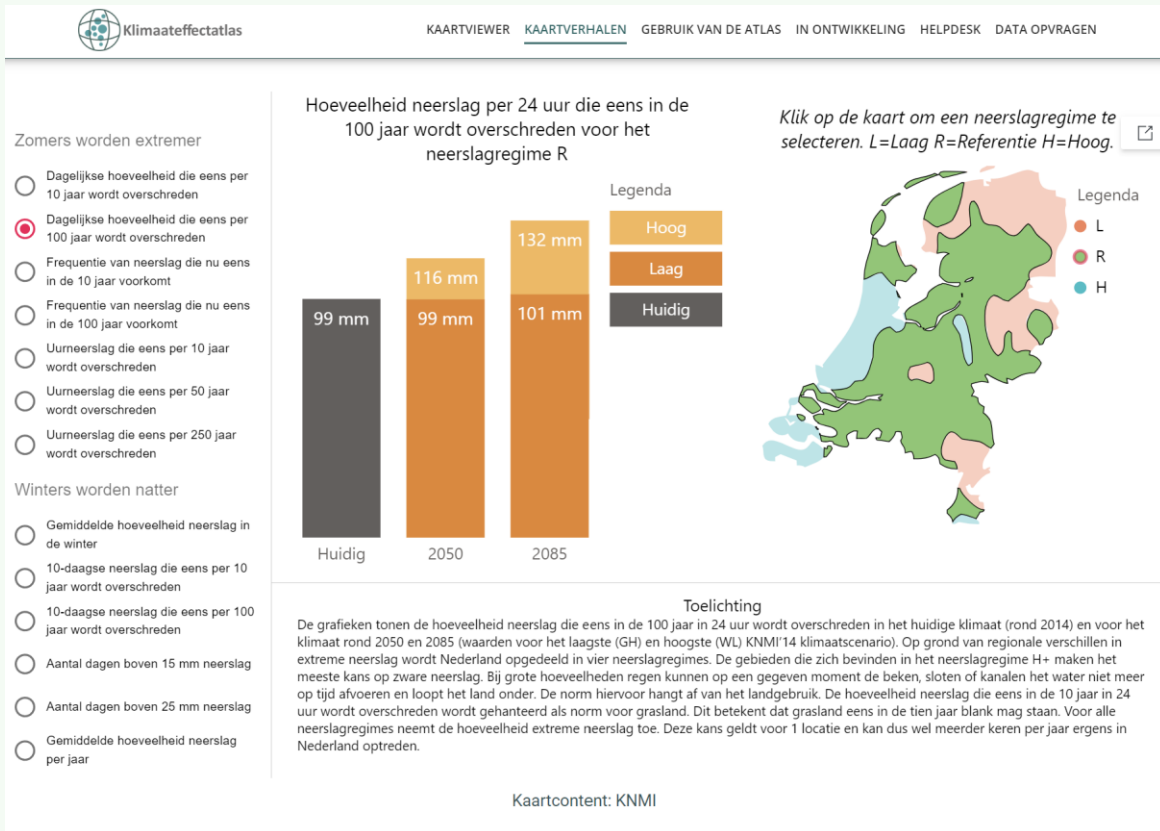

2 - Kaartverhalen

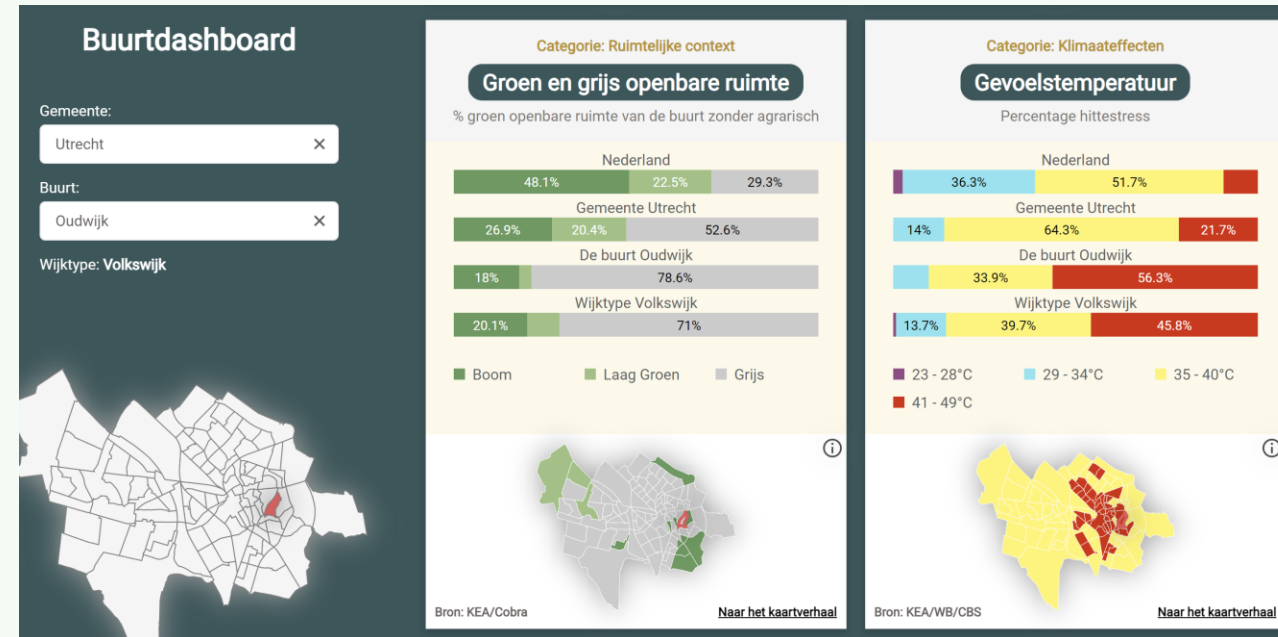

Nieuwe ingangen Klimateffectatlas

3 - Klimaatstatistieken

4 Buurtdashboard

Update klimaatscenario's

- Naast 2050 ook 2100 tonen
- 2 sporen kaartontwikkeling: aftappen of laten ontwikkelen vanuit Klimaateffectatlas

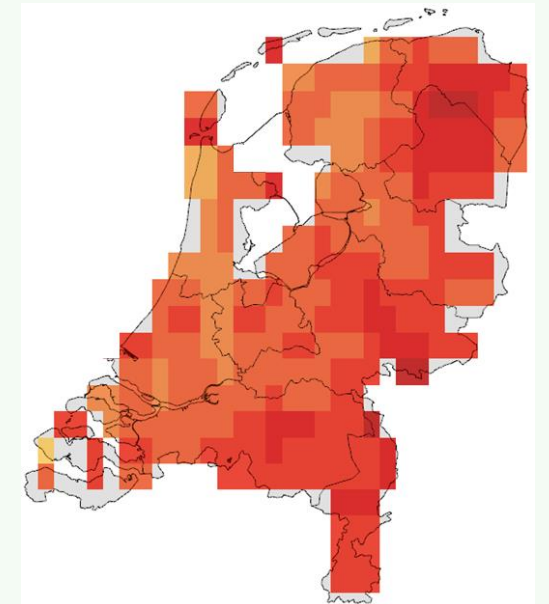
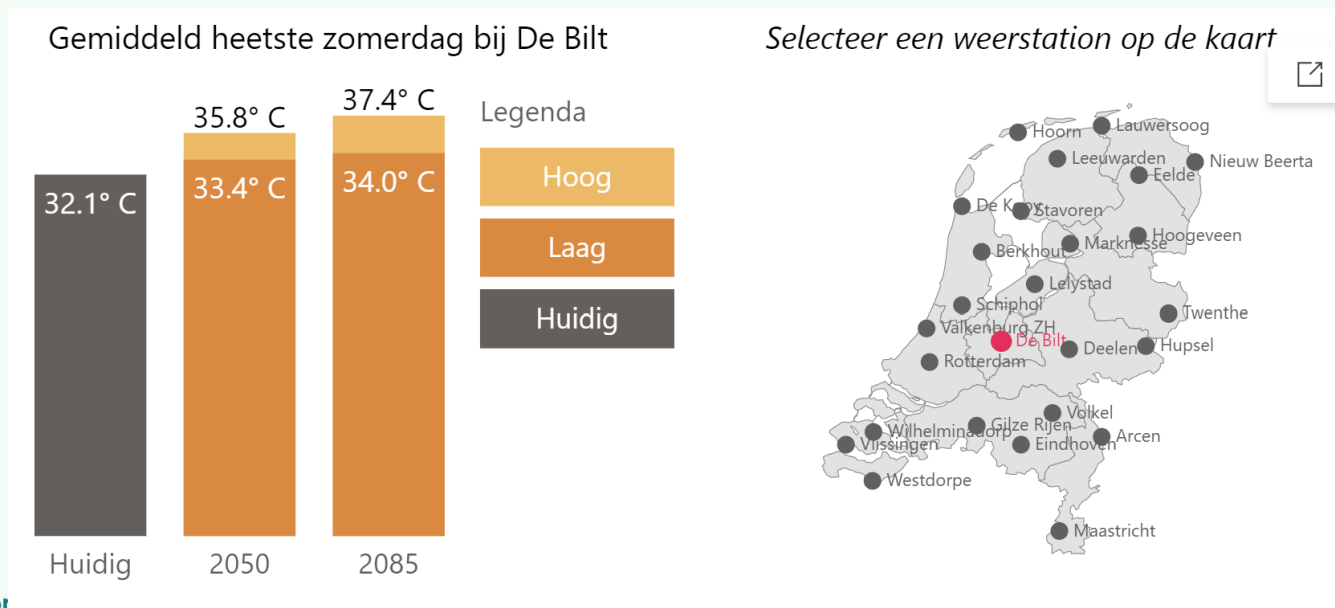

	Huidig	2050 laagste	2050 hoogste	2100 laagste	2100 hoogste
In klimaatstatistieken	X	X	X	X	X
In kaartverhalen	X	O	X	O	X
In kaartviewer	X		X		X

X = ja, kaarten laten ontwikkelen via KEA
 O = indien beschikbaar via aftappen

Nieuwe klimaatstatistieken

- Nieuwe selectie indicatoren
- Eerste indicatoren al ontwikkeld door KNMI
- Bandbreedte van de scenario's in beeld
- In april onderdeel klimaatstatistiek beschikbaar
- Nieuwe techniek voor klimaatprojecties → **ander beeld**

Indicatoren

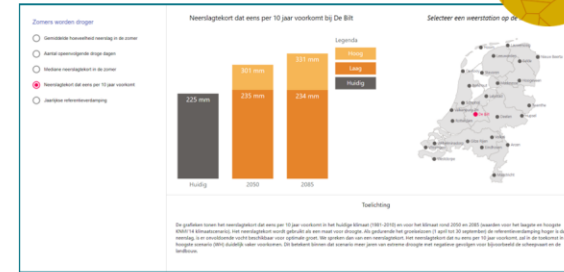
- Aan welke indicatoren is het meest behoefte?
- Gemiddelden of extremen?

Wateroverlast

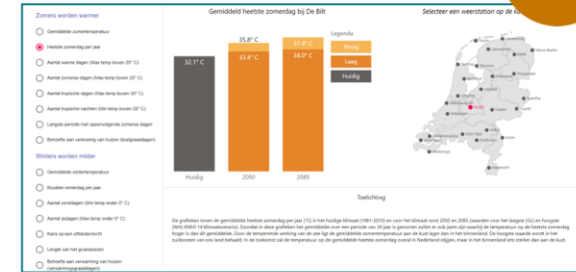
- urneerslag die eens per 10 jaar wordt overschreden
- urneerslag die eens per 50 jaar wordt overschreden
- urneerslag die eens per 250 jaar wordt overschreden
- dagelijkse neerslag die eens per 10 jaar wordt overschreden
- dagelijkse neerslag die eens per 100 jaar wordt overschreden
- 10-daagse neerslag die eens per 10 jaar wordt overschreden
- 10-daagse neerslag die eens per 100 jaar wordt overschreden
- aantal dagen boven 15 mm neerslag
- aantal dagen boven 25 mm neerslag
- gemiddelde hoeveelheid neerslag per jaar
- gemiddelde hoeveelheid neerslag in de winter
- gemiddelde hoeveelheid neerslag in de zomer

Droogte

- aantal opeenvolgende droge dagen
- mediane neerslagtekort in de zomer
- neerslagtekort dat eens per 10 jaar voorkomt
- jaarlijkse referentieverdamping
- gemiddelde hoeveelheid neerslag in de zomer

Hitte

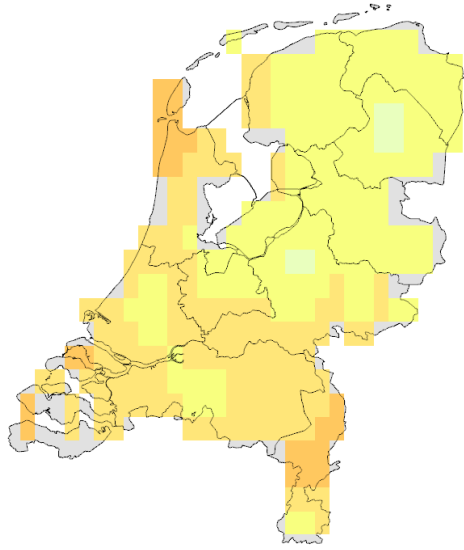

- zomer**
- gemiddelde zomertemperatuur
- heetste zomerdag per jaar
- heetste zomerdag per 10 jaar / 100 jaar
- aantal warme dagen
- aantal zomerse dagen
- aantal tropische dagen
- aantal tropische nachten
- langste periode met opeenvolgende zomerse dagen
- koelgraaddagen
- winter**
- gemiddelde wintertemperatuur
- koudste winterdag per jaar
- aantal vorstdagen
- aantal ijsdagen
- kans op Elfstedentocht
- jaar**
- lengte groeiseizoen
- minimumtemperatuur per seizoen
- maximumtemperatuur per seizoen

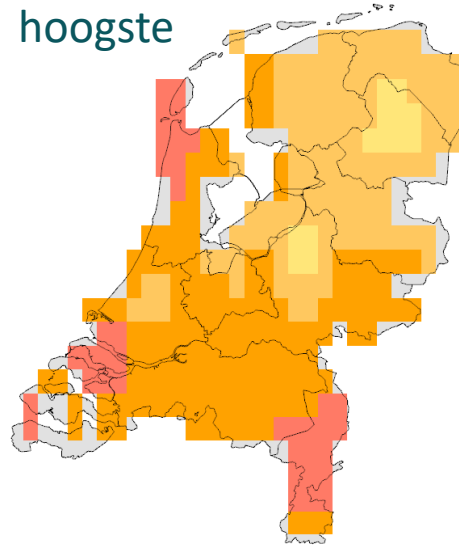
Hoe kan dit eruit gaan zien?

- Extra componenten
- Hoe houden we het gebruiksvriendelijk?
- Suggesties welkom!

Voorbeeld maximale neerslagtekort

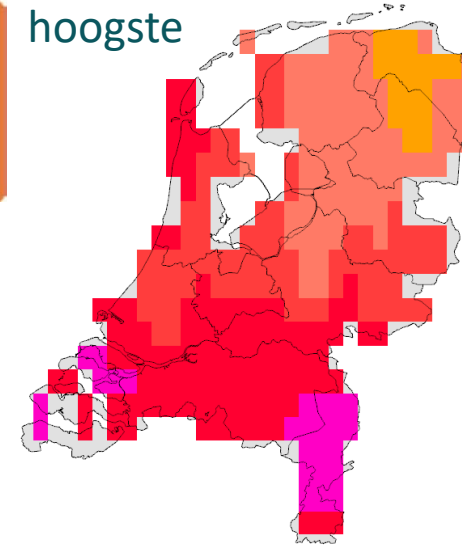

huidig

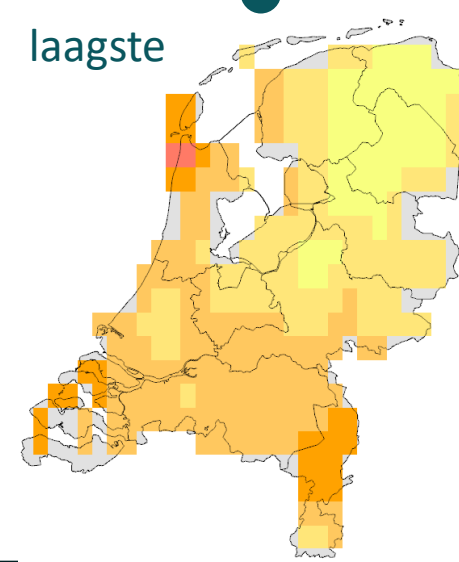
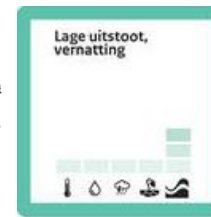
hoogste

2050

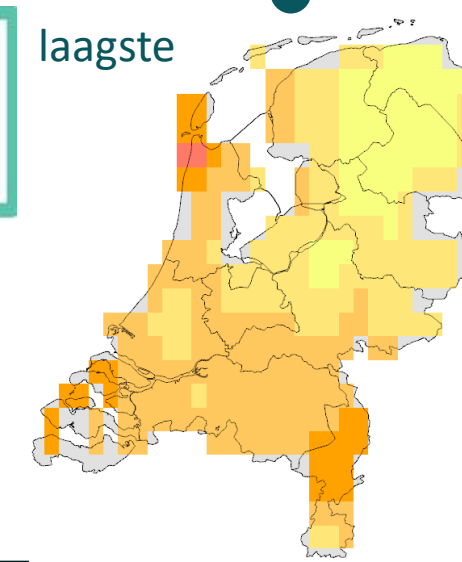

hoogste

2100

laagste

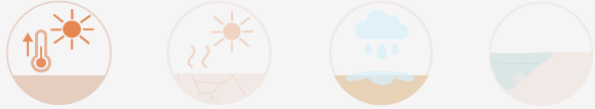
laagste

- 120 - 150
- 150 - 180
- 180 - 210
- 390 - 240
- 240 - 270
- 270 - 300
- 300 - 330
- 330 - 360
- 360 - 390

Opzet visualisatie

Kies een thema:

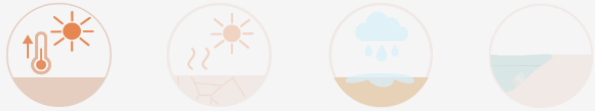
Het wordt heter

Kies een onderwerp:

- Maximale temperatuur | eens per jaar
- Maximale temperatuur | eens per 10 jaar
- Maximale temperatuur | eens per 100 jaar**
- gemiddelde zomertemperatuur
- aantal warme dagen
- aantal zomerse dagen
- aantal tropische dagen
- aantal tropische nachten
- langste periode met opeenvolgende zomerse dagen

Opzet visualisatie

Kies een thema:

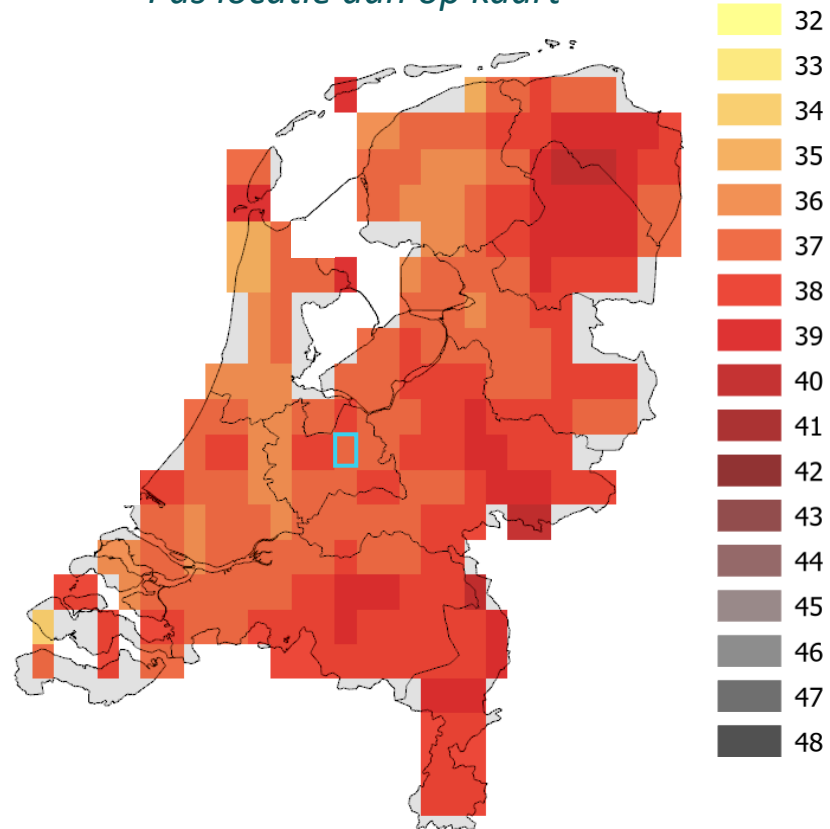
Het wordt heter

Kies een onderwerp:

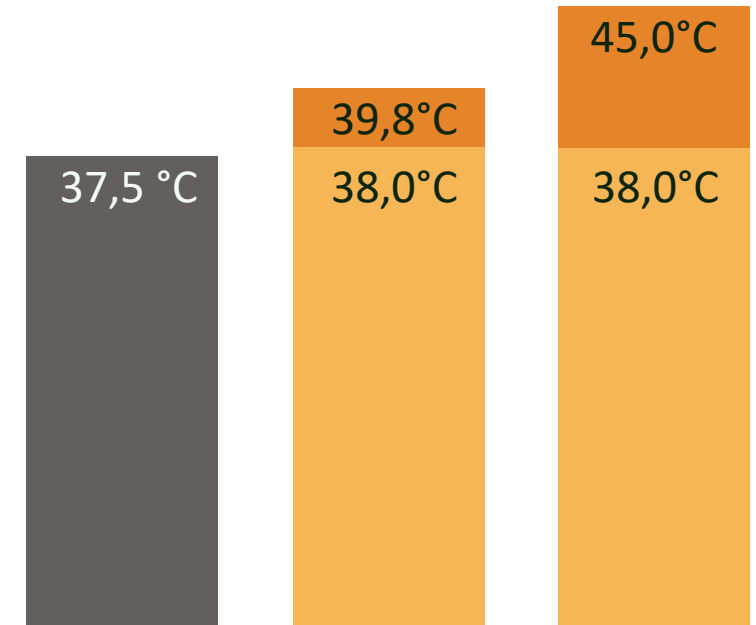
- Maximale temperatuur | eens per jaar
- Maximale temperatuur | eens per 10 jaar
- Maximale temperatuur | eens per 100 jaar**
- gemiddelde zomertemperatuur
- aantal warme dagen
- aantal zomerse dagen
- aantal tropische dagen
- aantal tropische nachten
- langste periode met opeenvolgende zomerse dagen
- zomerse dagen

Maximale temperatuur | eens per 100 jaar (°C)

Pas locatie aan op kaart

Statistieken voor geselecteerde locatie op kaart

Selecteer scenario kaart

- Huidig**   2050   2100
- laag   laag
- hoog   hoog

Scenario

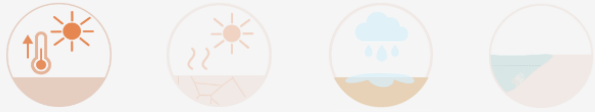
Hoogste

Laagste

Huidig

Opzet visualisatie

Kies een thema:

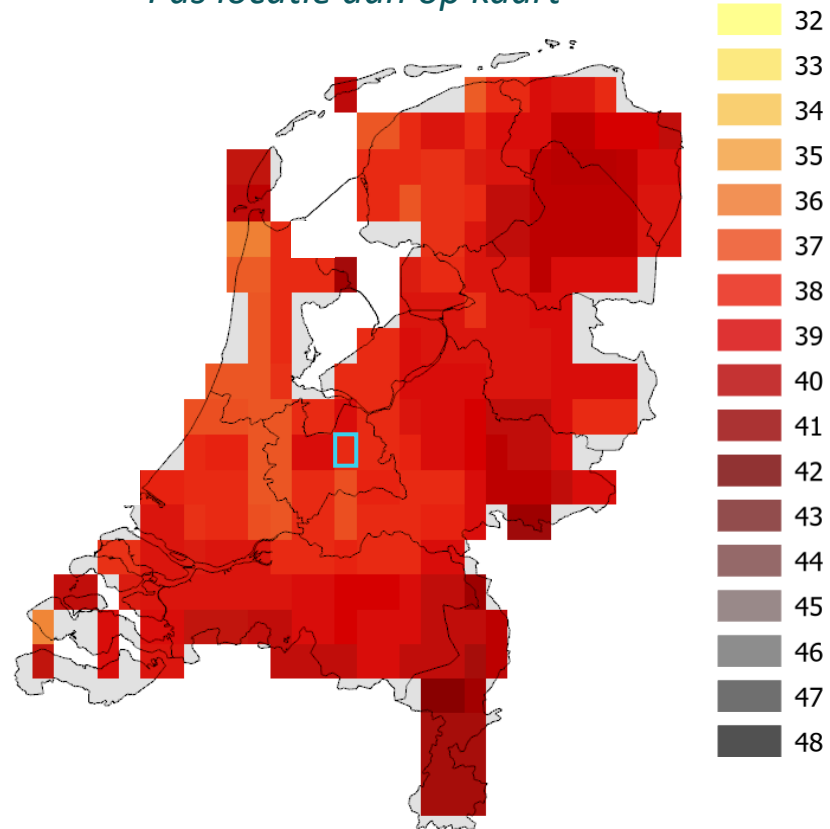
Het wordt heter

Kies een onderwerp:

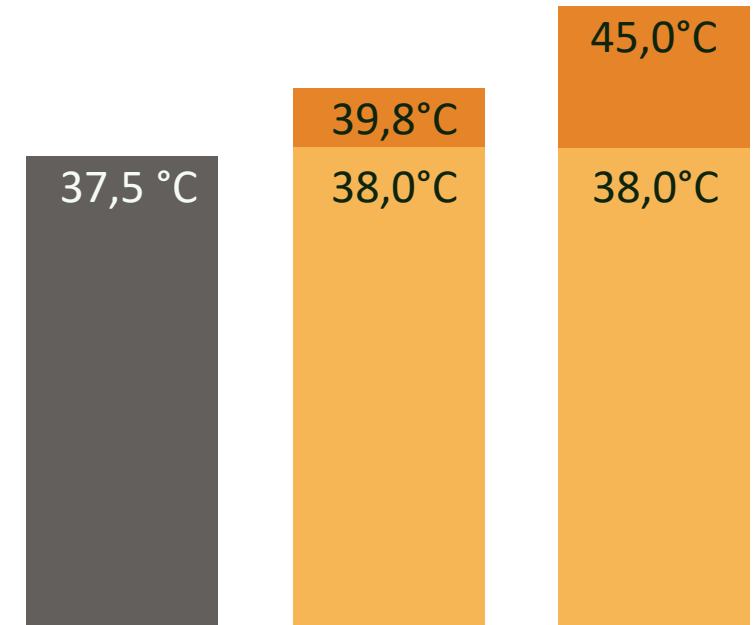
- Maximale temperatuur | eens per jaar
- Maximale temperatuur | eens per 10 jaar
- Maximale temperatuur | eens per 100 jaar**
- gemiddelde zomertemperatuur
- aantal warme dagen
- aantal zomerse dagen
- aantal tropische dagen
- aantal tropische nachten
- langste periode met opeenvolgende zomerse dagen
- zomerse dagen

Maximale temperatuur | eens per 100 jaar (°C)

Pas locatie aan op kaart

Statistieken voor geselecteerde locatie op kaart

Selecteer scenario kaart

- Huidig   2050   2100
- laag   laag   laag
- hoog   hoog   hoog

Scenario

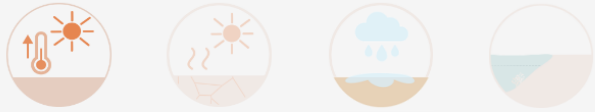
Hoogste

Laagste

Huidig

Opzet visualisatie

Kies een thema:

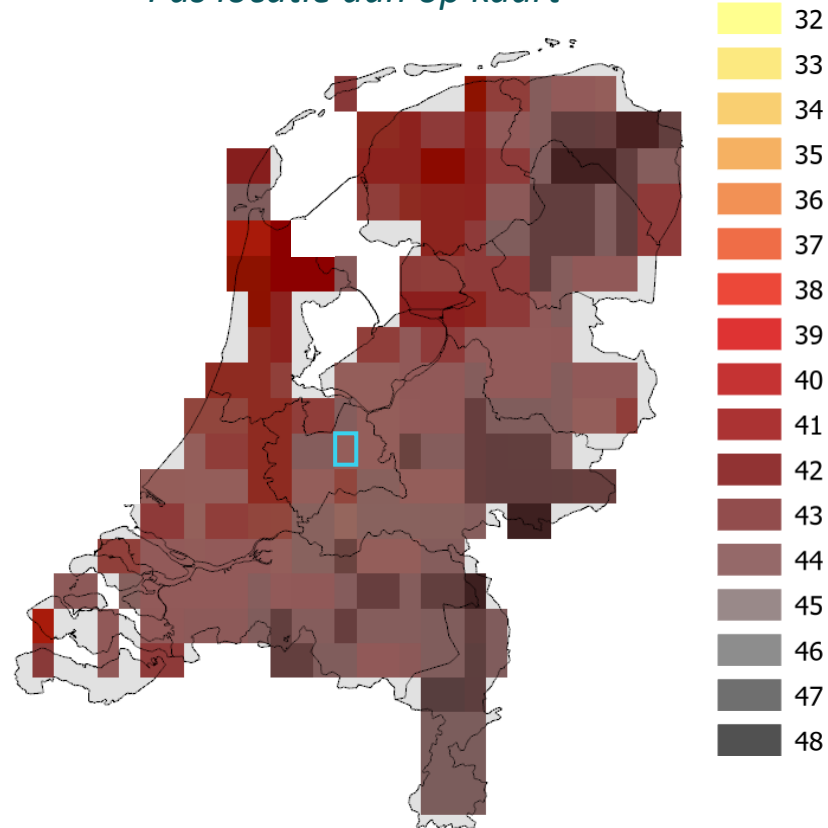
Het wordt heter

Kies een onderwerp:

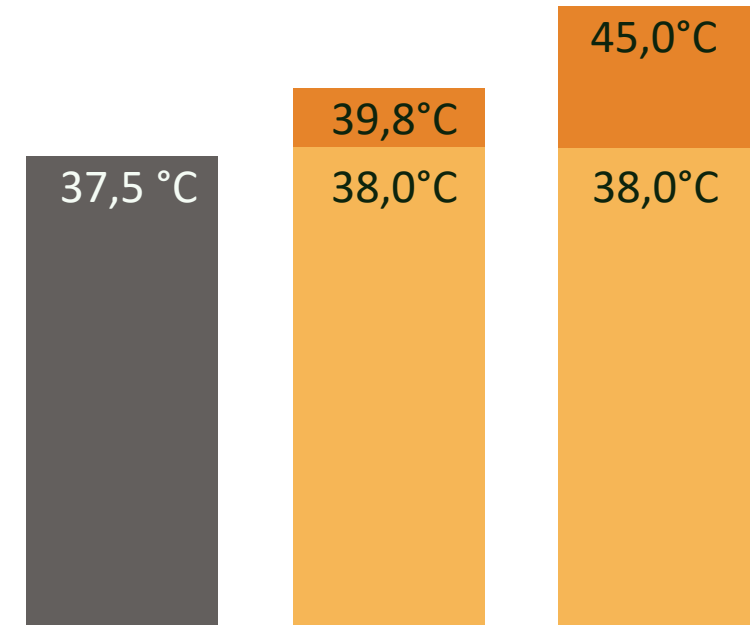
- Maximale temperatuur | eens per jaar
- Maximale temperatuur | eens per 10 jaar
- Maximale temperatuur | eens per 100 jaar**
- gemiddelde zomertemperatuur
- aantal warme dagen
- aantal zomerse dagen
- aantal tropische dagen
- aantal tropische nachten
- langste periode met opeenvolgende zomerse dagen

Maximale temperatuur | eens per 100 jaar (°C)

Pas locatie aan op kaart

Statistieken voor geselecteerde locatie op kaart

Selecteer scenario kaart

- Huidig   2050 laag   2100 laag
- hoog   hoog

Scenario

Hoogste

Laagste

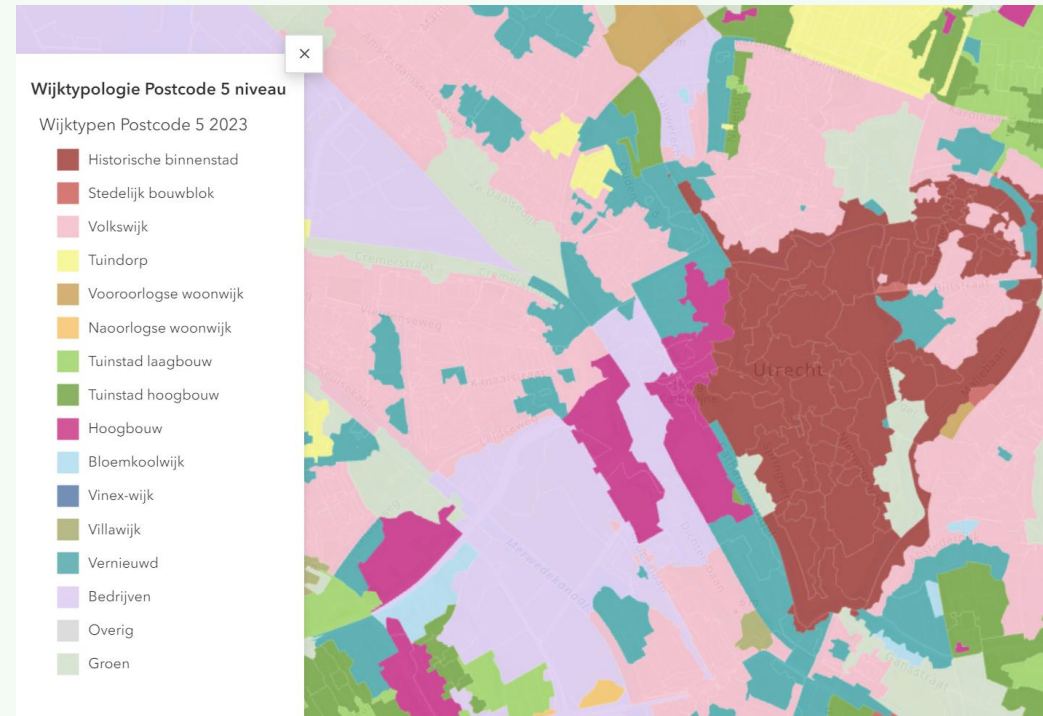
Huidig

Gevolgen en impacts

- Veel kaarten!
- Landen in kaartviewer, kaartverhalen en buurtdashboard
- Afstemming met werkgroep stresstest voor uitgangspunten
- Klimaateffectatlas aan het einde van de ontwikkelketen
- Kans om andere verbeteringen mee te nemen
- Capaciteit beperking, doel om dit jaar belangrijkste kaarten te ontwikkelen

Aandachtspunten bij update

- Opvullen laatste kennisgaten
- Koppeling leggen met oplossingen
- Van dashboard naar monitor

	Historische binnenstad	Stedelijk bouwblok	Volkswijk	Tuindorp	Vooroorlogse woonwijk	Naoorlogse woonwijk	Tuinstad laagbouw
Groen dak	Green	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
Koele plekken	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Schaduwroutes	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Natuurlijke speelplaats	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Green	Light Blue	Light Blue	Light Blue
Natuurvriendelijke wadi's	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Green	Light Blue
Toepassen oppervlaktewater	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
Infiltratiekragen onder (on)verhard oppervlak	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Waterberging onder (on)verhard oppervlak	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green

Kaarten

- Specifieke randvoorwaarden per kaart
- Aftappen waar mogelijk, anders laten ontwikkelen.

Wateroverlast

Waterdiepte bij kortdurende hevige neerslag

Grondwateroverlast

Zuurstofstress

Stedelijke infiltratie kansen

Bovenregionale stresstest

Droogte

Laagste grondwaterstanden

Tekort oppervlaktewater

Bodemdalingsvoorspellingskaarten

Signaalkaarten bodemdaling

Risicokaarten fundering

Droogtestress

Droogtegevoeligheid natuur

Natuurbrand

Sociale kwetsbaarheid droogte

Hitte

Hittekaart gevoelstemperatuur

Nachthitte

Opwarming oppervlaktewater

Afstand tot koelte

Sociale kwetsbaarheid hitte

Schaduwkaart

Overstroming

Overstromingsdiepte

Plaatsgebonden overstromingskans

Mogelijkheden voor gevolgbeperking

Mijn WaterRisikoProfiel

Stijging waterstanden

Verzilting

Nieuwe kaart

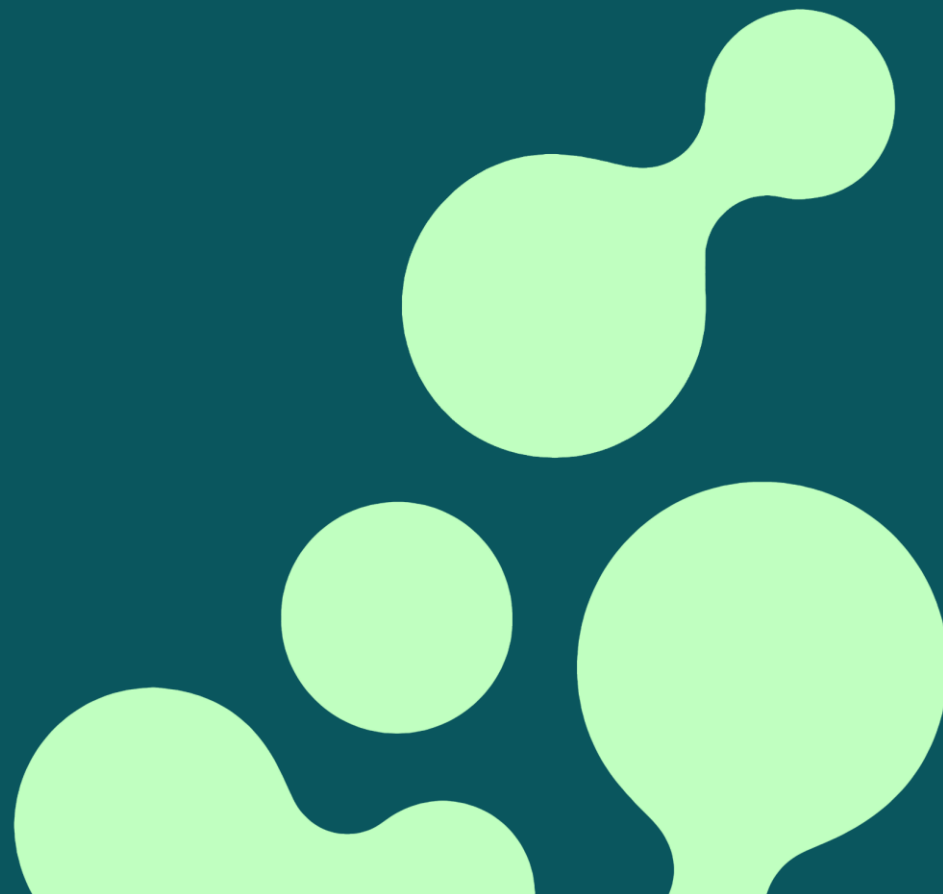
KNMI'23 update

Aan de slag

Jullie input en wensen m.b.t.:

1. BES-informatie
2. Klimaatstatistieken
3. Kaartupdates
4. Vormgeving

Vier rondes van 10 minuten

Plenaire terugkoppeling en vervolg